

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Törekvések a vallásnak kiküszöbölésére az iskolából.

Hogy a vallásnak az iskolából való kiküszöbölésére vágyak, törekvések vannak a hazai társadalom némely rétegeiben, a hazai pedagógia és kulturpolitika szóvivőinek, sőt hivatalos képviselőinek egyik, liberális irányzatú csoportjánál, az köztudomású tény. De másrészt az is bizonyos, hogy ezen törekvések nálunk az utóbbi két évtized alatt tetemesen alábbhagytak. Ezen idő óta a hitvallásos vagy csak még vallásos iskola elleni küzdelemnek leghangosabb, legélesebb, legelszántabb és valljuk meg, legkövetkezetesebb harcosai a «Huszadik Század» írói gárdájából kerültek ki. (Talán éppen ezen, világhódító körútra induló új, kollektív világnézetnek fellépése hatott enyhítőleg a régi liberális iskola akadémikus bajvivőira.) Jellegzetes volt e támadások között Kunfi Zsigmondnak a «Huszadik Század» 1908. évfolyamában megjelent («Az iskola Magyarországon») cikke, amely több külföldi nyelvre lefordított, külön kiadott munkában is megjelent és az ország gazdasági és kulturális állapotait, iskoláját is, radikális és szocialista szemüvegen át tekintve, tárta a külföld elé. Talán nem tévedek, ha a «Néptanítók Lapja» múlt évi december havi számában megjelent és a laikus iskola mellett kardoskodó cikknek forrását is már a «Huszadik Század» berkeiben keresem.

A hazánkban észlelt ezen, az iskola elvilágiasítására irányuló törekvések nem hazai speciálítások, hanem egyetemes jelenségek. Külföldön nagyobb arányúak e mozgalmak, némi sikereket is értek el és ahol még siker nem is mutathatnak fel, ott is a mozgalom hullámai nagyobb hegyeket emelnek, nagyobb örvényeket tárnak fel, mert ott az iskola körüli harcot az ottani nagy gondolkodók által képviselt ellentétes világnézetek összeütközésének nagyszerű, bár félelmetes perspektívájában folytatják.

Az iskolának és iskolai nevelésnek nagy fon-

tosságát és az emberi eszmék és életérdekek középpontjába eső helyzetét, mi sem mutatja be hivebben, mint az a tény, hogy az ismeret-elmélet és a világrendszer és életelv körüli állásfoglalásnál elkövetett legkisebb félrebillenés visszahat a nevelésnek egész irányára, szellemére és feladataira, viszont pedig, hogy minden újabb törekvés és mozgalom a befolyása alá keríteni vagy birtokába is ejteni iparkodik a fennálló iskolát és a nevelést, ez utóbbit, ha másként nem lehet, iskolán kívüli nevelői, oktatói intézmények szervezése által. Itt van a társadalmi uton szervezett erkölcsnevelési intézmények hirtelen, gombaszerű fellépésének és sokoldalúságának egyik magyarázata. A kiskorú bűnözők nevelésével foglalkozó, hitvallásos pártfogói intézmények mellett, tisztán laikus patronagenak szervezése, melynek a mult hetekben fővárosunkban tanui voltunk, szintén ezen motívumból magyarázható meg.

Epen azért kell minden, a neveléssel foglalkozó avagy a nevelésügy iránt csak érdeklődő embernek tisztában lennie az iskola és az iskolai nevelés körüli mérközéseknek, eszmei vagy hatalmi törekvéseknek méreteivel, természetével, indító rugóival és végső következményeivel. Különben ugyanis vagy közömbösen venné és fel sem ismerné a hitvallásos vagy csak még vallásos iskola végveszedelmét jelentő mozgalmakat sem, vagy pedig ily végveszedelmet látna akkor is már, mikor még a maga idejében alkalmazott reformmal semlegesíthető a hitvallásos iskola ellen megindult áramlat vagy folyamatba tett akció...

A laikus iskola eszméjét, véleményünk szerint nemcsak a katolikusoknak, hanem bármiféle felekezeti keresztényeknek is, sőt bármiféle, természetfeletti vallás híveinek is, el kell utasítaniok.

Előszőr: A laikus iskola szeparálja azt, ami természetből fogva egybe való: a vallást az iskolától, a vallásosságot a neveléstől. Ellene vethetné ugyan valaki, hogy a laikus iskola — Franciaországtól eltekintve — még a vallások főbb közös tanait (Isten léte, lélek halhatatlan-

sága, túlvilági jutalom és büntetés) elfogadja, az erkölcsi oktatásnál és nevelésnél felhasználja. De erre azt feleljük, hogy a gyermeknek épen úgy, mint a felnőttnek, nem elvont, kivonatolt vallása, hanem tételes vallása, hitvallása van, amelynek a maga egészében helyet kell adni az ő egységes nevelését adó iskolában és amelynek a maga teljességében kell a gyermek erkölcsi oktatásánál és nevelésénél befolyást engedni. Igaz ugyan, hogy a simultán-iskola nevelése is csak általános vallás-erkölcsi alapot ismer (a hitvallási hitoktatástól eltekintve) és ha ez teljességben tényleg is így érvényesülne, akkor a simultán-iskolát is el kellene neműnk; ilyen esetben ugyanis az ilyen simultán-iskola és a laikus-iskola között csak az a különbség volna, hogy az elsőnek épületében a pap hitoktatásra megjelenhet, a másodikban pedig nem. Nem lenvegtelen ugyan ez a különbség, de csakis akkor nem, ha nyomában jár az, ami Közép-Európában rendszerint megvan, hogy úgy a közszellem, mint az iskolában végzett hitvallási hitoktatás önkéntelenül is befolyásolja még a tanítót, hogy amit a vele egy iskolában működő hitoktató a gyermek zsenge lelkében épített, ő le ne rongos, hanem inkább tovább fejlessze.

Másodsor: A laikus iskola szakítás a kereszténységgel; mert az a sovány vallási tanosszeg csak a természeti vallás alapigazságait teszi, de hallgat (rendszerint) a laikus iskola a természetfeletti vallásról, nevezetesen a Krisztus Urunk által kinyilatkoztatott vallás alapigazságairól (megtestesülés, megváltás, megigazulás, kegyelemeszközök).

Harmadsor: A vélekedési és lelkiismereti szabadság elvét épen azok szokták legtöbbször hangoztatni, akik a laikus iskolát sürgetik. Ezen szabadságjogokat dekretálta az általuk minden jó forrásának tekintett francia forradalom is (droits d'homme). Ezen szabadságjogok értelmében ott, ahol a forradalomnak elvei, az individualis szabadság elvei, érvényre jutottak, a gyermekek vallási nevelése magánjogi természetűnek tekintetik. Ezért épen a szeparált vagy a szeparáció felé hajló, nagyjából latin államok (Franciaország, Itália, Belgium, Unio) nem ismernek közjogi vallási kényszert, a gyermek nem születik belé a vallásba, hanem a szülő szabadon nevelheti bármely vallásra. Már pedig a szülő tételes vallásra nevel. Az iskolának pedig feladata nem az, hogy a szülő megengedett nevelési szándékait megghiusítsa, hanem hogy azokat előmozdítsa. Az iskola elsősorban a szülő és a család szerepét pótolja és csak másodsorban eszköze a tágabb közületnek, az államnak, az állampolgári célok elérésére, állampolgári képességek közlésére, ilyen erények nevelésére. Az iskolának tehát, ha a szülő kívánja, a hitvallásos nevelést biztosítani kell.

Negyedsor: A laikus iskola az erkölcsi ne-

velés leghathatósabb eszközeitől, továbbá a jóra ösztönző és a gonosztól visszatartó hatatos motívumok egész sorától fosztja meg magát, amikor a nevelésnél a gyermek tételes hitvallását figyelmen kívül hagyja, az erkölcsi nevelésre fel nem használja.

Ötödször: A papnak és a hitoktatásnak kizárása az iskolából és a hitoktatásnak az iskolán kívüli kevésbbé módszeres végzése a tanulóban azt a gyanut kelti, sőt azon meggyőződést érleli, hogy az iskolával és a tudománnyal a vallás összeegyeztethetetlen, hogy a tanító a kulturát szolgálja, míg a pap tevékenysége a kultúra ellen irányul.

Hatodsor: katolikus hívőnek tekintélyérvként egymagában is elég az, hogy a laikus iskolát XIII. Leó pápa a fent már idézett: «Nobilissima Gallorum gens» kezdetű, a francia püspökhöz intézett enciklikában kárhooztatta és nem tett különbséget a laikus iskola árnyalatai között.

Hanuy Ferenc dr.

Báró Hornig Károly.

Született 1840. aug. 10.

A Bakony aljából eredő hűvös Séd-patak partján, a pogány magyarság megtörésének fészében, a magas kötombön épült és Veszprém városában ünnepet ülnek a hívek abból az alkalomból, hogy mely tudományú, fekkölt lelkületű püspökük, báró Hornig Károly úr ő nagyméltósága születésének hetvenedik évfordulójához érkezett.

A magyar kath. tanítósg megragadja az alkalmat az ünnepet ülő főpap trónjához járulni, hogy hódo-latteljesen üdvözölje a nagy közjogi méltósággal feldisziótt s fölszentelt főpásztori személyét, ki a magyar keresztény nemzeti művelődés alapvető tényezőit a magyar kath. tanítósgot magához emelve, ékes szavakkal mindenkor munkatársának ismerte el.

Ő az, ki a nagyméltósági püspöki kar magas megbizásából a magyar kath. elemi népoktatásügy felvirágzását célzó kath. tanítósg mozgalmanak élére állva, jóságos szívének áradó melegével teljesítette védnöki tisztét.

Ő az, ki a honfoglalás ezredéves emlékünnepeán a magyar kath. tanítósg népnevelői hivatását és együvértartozandóságát hirdető ékes zászlóját szentelte föl. Azt a zászlót, amelynek lobogóját hét évvel később XIII. Leó Ő szentsége, a nagy pápa, a magyarokért esdő buzgó ima kíséretében ajakával érintett.

Ő az, ki egyházmegyéje területén a róm. kath. iskolák föntartásának a legnagyobb áldozatra kész híve, gyámolítója.

Ő az, ki az egyházmegyéje területén működő népnevelői egyesületek munkásságát központosítva, azoknak tanítói karakterét biztosítva, élénkítette, előmozdította áldásos működését.

Ő az, ki egyházmegyéje tanító személyzetének anyagi érdekeit szíven viselve, rendezte a régi egyházm. tanítói nyugdíjalap viszonyait, mialtal a nyugalomba vonuló tanítóknak pótlárakát biztosította.

Ezeken kívül figyelme, tevékenysége kiterjedt minden tésre, ahová közjogi és főpásztori méltósága és hivatása hívta őt. És ma az osztatlan nagyra-

beesülés és szeretet melege környékezi, üdvözli a bűnbánást, kinek apostoli működése ragyogóan bizonyítja, mily mély gondolkodású s anyagilag előzatra kész főpapja az ő Szeszprém-egyház-megyének és példát statuál előljáró nemzeti munkára Mária országának.

Nagy és dicső főpap, üdvözlünk Tégedet! S midőn a pogányság áldozati tűzhely-romjain épült Krisztus oltárán a tömjéntűst gomolygása közt mutatod be a legszentebb hálááldozatot, mi magyar kath. tanítóság lélekben ott érzeve magunkat, kérjük Atyánkat és Urunkat, hogy gondviselő őröködése messze időkre terjessze ki termékeny élete fonalát a főpapnak, akit szívvel-lélekkel magunkénak vallhatunk.

Az Isten áldása kísérje lépteit s boldogságának életerejét a legragyogóbb sikerek kísérjék, hogy a halhatatlanság fénye övedze homlokát.

Ime a főpap, akit sziveinkbe zárva szeretünk s Előtte hódolva kérjük, hogy mindvégig tartson meg bennünket krisztusi szeretetében.

Ave!

Bertalan Vince.

Cifra nyomorúság.

A minap a sajtó egy szegény budapesti póstás tragikus esetével foglalkozott. Azért érdemes lesz ezúttal eme szomorúságra indító esemény okát firtetni, amely megrendítő esemény csak azok szívét tudta igazán átjárni, kik családapák.

A közelmúltban történt fizetésrendezés alkalmával a kormány felülről kezdte a fizetésrendezést, holott alulról, a tömegnél kellett volna kezdeni, miről Molnár József szomorú esete is tanuskodik. Pedig európai hírre tett szert a magyar póstaintézmény s mégis ime, mily sanyarúan gondoskodik némely alkalmazottjáról. Így van ez minden téren. Nem akarok ezúttal a magasabb fizetési osztályba tartozó tisztviselőkről szólni, hanem a X., XI., XII. oszt. tartozó s az azon kívül álló egyénekről, kik a szolgálat bármely ágának zömét képezik.

Volt a fizetésrendezés alkalmával egy oly fontos pont, mely a kormány figyelmét igazán kikerülte. Ez a pont nemzetgazdasági szempontból fölülte fontos s ez a sokcsaládú hivatalnokok és egyéb alkalmazottak kissé tágabb körű fizetésrendezése. Igaz, hogy akkoriban egy, talán nagycsaládú honatya, ki igazán átérzte e nemes ügy fontosságát, pártólólólól is szólalt ez ügyben, de szava a pusztában elhangzott. Pedig hol látjuk a szapora, fajföntartó demet leginkább, mint a kishivatalnokok csoportjában. Míg a nagyobb hivatalnokok 50%-ka egy, esetleges két családdal bir s van elég nőlen is, addig a kishivatalnokok 75%-ka négy, öt, sőt több családdal is bir, kiket ruházson, élmezzen s mikor rá kerül a sor, tanítasson is, abból a csekély fizetésből, mely saját személyére is, esetleg még házastársára is csak mértékletes beosztással lehet elegendő.

E csoportban pedig, ha jól megnézzük, bizony látjuk, hogy 75%-kal, vagy még többel a katolikus tanítóság vezet.

A községi és hitfelekezeti tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál az akkori miniszter Apponyi Albert gróf a honatyák előtt kijelentette, hogy addig is, míg módjában lesz a kormánynak a községi és hitfelekezeti tanítók járandóságait az állami tanítókéval egyenlősíteni, keresni fog valamelyes módot, amely szerint lehetne az érdekel-

községi és hitfelekezeti tanítóságot ott kárpótolni, ahol legnagyobb a szükség. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács e miniszteri kijelentésre támaszkodva egy fölterjesztésben, amelyet kegyes püspök védő-elnöke személyesen nyújtott át a miniszter úrnak, azt kérte, hogy mindaddig, míg a tanítói fizetések egyenlősítése megtörténik, a tanügyi kormány költségvetésileg a községi és hitfelekezeti tanítóságnak számarányukhoz mérten adjon oly segélyösszeget, amelyből azon tanítók, akiknek gyermekei középiskolai avagy főiskolai tanítást igényelnek, megfelelő formában segélyt, gyermekeik ösztöndíjat nyerjenek. A magyar kath. tanítók számára a beadvány 40 ezer K évi végsegélyt kért. A miniszter akkoron nagy előzékenységgel és reményeket fakasztó kijelentéssel fogadta az eszmét, amely az ő intencióit megvalósítani alkalmas eszmét tartalmazott, azonban e kérvény még mindig csak a reményeket táplálja, kedvező elintézése a *«jobb időkre»* maradt. Amint általában az ilyenféle új eszmékkal megtörténni szokott.

Pedig ha hamarosan nem veszi kezébe a kormány e téren a szükséges intézkedést, úgy elképzelhető, hogy a mai nyomasztó drágaság mellett a Molnár Józsefek lelki egyensúlya könnyen megbomolhat. S mi lesz akkor az ország népesedéséből, ha ilyen esetek folytonosan ismétlődnek. Vegyük azt, hogy egy kishivatalnok, pld. egy tanító 1000 korona fizetéssel bir s nőlen, vagy talán nős, de nincs családtagja, a másiknak ugyanannyi fizetés mellett van hat családtagja. Már, hogy képes ez a családját úgy fönntartani, mint az, akinek csak az egy házastársa van? S még inkább, hogy végezheti el a hivatalába eső dolgot, oly buzgóan és lelkiismeretesen az az egyén, kinek folytonosan a hivatalban, nem szólva a családi otthonról — az a szomorú dolog foglalkoztatja agyát, hogy otthon családja éhezik; a neveltetés apai kötelességeit nem is emlitem, bár nemzeti szempontból ez is igen lényeges kérdés.

Megrendítők az ily borzalmas esetek. Epen ezért kellene a kedvező pillanatban az ország honatyáinak s a magas kormánynak kezébe venni ez ügyet s módot találni arra, hogy ily borzalmas esetek többé ne ismétlődjenek. E mód pedig nem állhat másban, mint hogyha a kormány ezentúl tekintettel lesz a nagyobb családú alkalmazottaira s azoknak a családtagok számarányához képest 100, esetleg 200 kor. külön pótleket nyújt. Ha ezt rövid idő alatt nem hozzák be, úgy — ne adja Isten — vagy ismétlődni fog gyakrabban a Molnár József póstás esete vagy pedig az egy gyermekrendszer fajtentartási szempontból amúgy is utálatos eszméje még nagyobb mérveket ölt s végül az az eset előáll, hogy mint agglégények végzik sokan pályafutásukat.

Hiszen a házassági statisztika is mily ijesztő képet mutat, ha vizsgáljuk évről-évre. Folytonosan togy a házasságok száma, mit nagy részben a drága s nehéz megélhetési viszonyoknak kell betudnunk. A házasságok számát fokozhatnók azzal, ha az állam, mint egy nagy családföntartó, gondoskodik eme számos kisebb családtájainak könnyebb megélhetéséről. Lehetetlen, hogy akadjon ember oly szivtelen, ki azért irigyelné ugyanolyan hivatalnoktársának 100—100 vagy 200—200 koronával nagyobb fizetését, mert pld. öt vagy hat családtagja van. S azt hiszem e körülmény kedvet is adna igen sok nőlen hivatalnoknak, kik jelenleg félnek és húzódoznak a családföntartás nagy gondjaitól.

Hisszük, hogy a jelenlegi magas kormány s annak nagynevű közokt. minisztere, nagymélt. gróf Zichy János ur és az országgyűlés fontolóra fogja venni eme igen fontos eszmet s megfogja várósítani nem csak az állami és nem állami tanító-ság között a fizetés tekintetében levő 400 kor. különbözet eltörlését a nagyobb családdal bíró tanítók s másféle alkalmazott-jának fizetési pótlékát: amely épen a magyar faj meg-erősítésére bírna fontossággal, mert az állam az összes alkalmazottaitól, vagy kiket segíté, megköveteli a magyar nyelv tudását s épen ez az, mely nemzet-gazdászati szempontból nagyon is fontos e sokféle nemzetiségek által lakott országban.

Ha ez a közel jövőben megvalósul avagy a Kath. Tanügyi Tanács ismert kérvénye kedvező el-mentést nyerne, úgy akkor nem kellene a család-jai gondok ellen sem annyira küzdenünk és az ezek terhetől összeszereszkadók szomorú sorsán meg-borzadnunk, hanem erőssé, nagyvá, hatalmassá tennők Magyarországot.

Adja Isten, hogy ezen szavak visszhangra találja-nak a magyar katolikus tanító-ságban!

Szabó Gyula.

Nyári levél.

Nem költeményt írok, csak így prózában feste-getek kicsit, ha a szerkesztő ur megengedi. Nem árt az az olyan komoly tartalmú újságnak, mint a «Népnevelő», ha az országos érdekek mellett néha egy kis aprólékosság is helyet kér benne.

Kapjon is. Az ilyen kis mozaikszerűségek, ha nem ilatoznak is (mint teszem azt, a tanító nénik uszályának a kérdése), ha nem is vernek akkora port, mint a bugaci iskola nádpálcája egyes «jó-hiszemű» napilapban, de szint adnak, mint bár-melyik igénytelen virág a rétnék. Cs ha a termé-sünkről számolunk be, csak ott lesz ez is, mint a kis vadnemelejtés lepilleit szirma a széna között.

Itt falun nem is divatos a tearózsa, meg az or-chidea, mert hogy azt tartja a göcseji atyafi:

Nekem legillatosabb a jó rozskenyér, a lovam-nak meg a széna.

Ezzel törődik is első sorban és igaza van.

Csudálatos ez a romlatlan nép, ha pesti szem-mel nézik. Majdnem ép olyan érthetetlen, mint mi nekik.

Minket, kik a nagy város önző néptengerében egykedvűen mozgunk, folyton kizavar nyugalmunk-ból a köszönésük:

— Cseertessiekk a Jézus Krisztus!

Mind így köszön.

Erős katolikus vidék ez, a regősök ivadéka. Minden szokásában misztikus, babonás, ide talán még a Kálmán király rendelete sem ért el. (Lehet, mert a híhetetlen gyorsaságú napilapok is csak harmadnap olvashatók, hogy érhetőtt akkor ide valami hivatalos irás, melyet a «pöfögő masina» sem hozott, hanem valami fáradt lovú királyi hír-nök, aki valamelyik megyeházán megpihent s ott «ad acta» tették.)

Beszélek a község másodjegyzőjével. Erős, ha-talmas szál faral ember, tősgyökeres zalai, hatal-mas, ősrégi nemesi család sarja, szép jellegzetes sasorral. Itt élt mindig, innen el sem is kívánczik. 26 éves. Budapestet még soha sem látta. Egyszer volt nagy városban: Szombathelyen, mikor a köz-

igazgatási tanfolyamot végezte. Ma is csudálkozik rajta és emlegeti, hogy ott egy nagy hordóból ön-tözik az utcákat.

Mosolygunk rajta.

A jegyző ugratja. Ő már többször volt Pesten. Elmeséli, hogy látta, mikor a villamost elgázolta a propeller. A mi Kálmán barátunk csudálkozik rajta és elhiszi.

Most István királykor jön föl a szép városba, hogy ő is lásson már valamit. A felcipőjében jön föl, arról lehet megismerni. Piros harisnyát visel hozzá. Mutatja is. Most már nem szorít úgy, mint mikor vette:

— Akkor ollan szoros vuót ez a cipűő, ha ka-lány is költött hozzá.

Most már messziről beleugrik.

(Ja, nagyon széttáncolta az egerszegi bálon, amelyre vette!)

A kartársam nincs itthon, haza ment Bajára, mert az iskolát meszelik.

Ez a meszelés se történhetik meg jóízű epizód nélkül.

A kőműves az iskola homlokán levő fölirást át-meszelte, hogy nyoma se maradjon.

Jön a festőlegény, ráfösti:

Róm. kath. elemi népiskola.

Arra megyünk épen.

Mondja a jegyző:

Az évszámot is fösse ra, atyafi!

— Melyiket, az ideit?

— Nem, mikor az iskola épült?

— Honnan tudjam én azt, jegyző úr?

Kérdik a kőművest, nem tudja. Gondolkozik a jegyző, nem jut eszébe. Itt van az öccse látogató-ban Keszthelyről, ezelőtt nyolc évvel volt itt tanító, ő már eltelede, a szomszédbeli gazda ember, bíró is volt, sok mindenfelére emlékszik, még a téglahordó lányokra is, csak épen az évszámra nem. Bemegyünk a tanterembe. A tanító urak sok min-dent följegyeztek a szekrényajtó belsejére, talán ez is közte lesz. Végig nézik a tömérdek irást, csupa váltólejárati idő a kezések és hitelező pontos nevével.

Szomorú fotográfiája egy borban telhetetlen kar-társamnak. Nekem így mondták. Innét fegyelmi úton továbbított.

Az évszám nem került meg, hát ráföstöttek egyet gondolom formán, hogy öregebb legyen.

Szomorú kis iskola ez különben: 160 (Egyszáz-hatvan) gyermek jár bele, meg egy tanító. Felét délelőtt oktatja, felét délután. Olyanforma szórako-zás lehet ez, mintha délelőtt a fogam fáj, délután a fejem, hogy unalmas ne legyen.

Most az ősszel választják ketté. Csak eddig volt így, hál' Isten.

A gyermekserege hat kis faluból kerül ki, onnan hozza hótól, esőtől ázott ruháskáját szegény...

Ép ezért ez az első falu, merthogy itt a templom is. Régi kis templom. Azt mondják az Árpádok korából való. A tornya bizonyítja is ezt. Kicsiny kis hajlék, de Isten látja lelkem, ha igaz-e, hogy ebben is épen annyi áhítat fér el, mint az eszter-gomi vagy budapesti bazilikákban. Kéthetenként jön a pap, akkor aztán mindenki ott van, még a falu szocialistái is. Ilyen is akad néhány, de ezek csak aratás időn azok, mikor a kereset legjobb, legéget-tőbb a munka. Télen ép oly ócsón dolgoznak, mint más. A templomban pedig ők éneklék elől, hogy:

— Ez a nagy szentség valóban.
Ezt imádjuk legjobban...

Idé ért valahogy ez a tanítás, mint ahogy a vidéki nép verselői már «virággázról, fűbűzről» dalolnak, mert az divatos.

Pedig a kis Zala folyó ma is csak úgy folyik, mint ezer évvel ezelőt, mikor ez a nyakas magyar nép mellé építette ezeket a kis pötön falvacskákat. Csak sűrűn szakítják meg a vízszomjas malmok és csúfá teszik, ahogy föltartóztatják egyenletesen rohanó habjait, majdnem üresen hagyva szakadékos medrét. Így megy ez egyik malomtól a másikig, lassan, vontatottan.

Jön az Isten áldása. Egész nap kotyognak a malmok meg egész éjjel. A molnárlégeny heteken át nem alszik, csak, míg a garat lejár. De előbb fölötred, hogy hiába ne forogjon a kerék.

— Ahogy ott beszélgetek, őrlő jön, félig úr, félig paraszt a külseje után. — Megtudom, hogy kartársam.

A feleségem, ki született pesti lány, csudálkozva néz rám.

Az én lisztes kartársam pedig így beszél hozzám:

— Bizony, édes tanítóné asszony, a maguk dolga sokkal különb, mint a miénk. Ha megvolt a vizsga, vonatra ülnek és elmennek valahova üdülni, mint ahogy most idejöttek. A kolléga uram fizetését onnan Pestről szépen utánuk küldik és itt akár egész nap hanyatt-fekve bámulhatják a falombokat, vagy fűródhetnek a Zalában. Én pedig, a tanító úr, a vizsga után rögtön fölcsapok parasztnak és testelő munkát végzek, hogy kenyerem legyen. Még pénzért, drága pénzért is alig kapok munkást ebben a drága időben, mert mindenki a saját földjén dolgozik, az az első. S ha a nap leégetett, a munka legyötört, szeptemberben jönnek a kis nebulóim, 120 egynehány és várják tőlem a tudomány alapvető ígét. Pedig bizony Isten, arra is alig érek rá, hogy azt a kis hetilapot elolvassam, amit a Szent-István-Társulat küld...

A feleségem szeme tágranyilik, majdnem síróra áll és igazat ad neki.

Mikor hazafelé megyünk, szép lassú járással, akkor meg én mondom neki (a kartársam ügyis elolvassa majd).

— Nem úgy van ám az egészen, fiacskám. Látod, az a mi bolondos nagyvárosunk is csak akkor kellemes ám, ha itt a falusi malom mellett beszélünk róla egy pár száz kilométernyi messzeségben. Ezek az emberek beszélnek drágaságról, kiknek mindenük akad a ház körül? Te vezetted a konyhát úgy-e? Ismered mindennek az arát. Ittál itt tejet, ettél itt tojást. Szívd itt a levegőt, a szénaillatot. Futkozol a tén és habzsolod a friss, puha rozskenyeret. És örülsz, hogy ott hagyta a nagyváros döglétes gázait és megborzongsz az éhtífusz szerencsétlen áldozatainak olvasásától, melyeket onnan való lapokból olvasol ki.

A feleségem egy darabig figyel rám, aztán rájövve szalad egy szép konyhakert alacsony ajtóhoz.

Minden üde és kívánatos benne.

— Nézd! Ha ez a kert az enyém lehetne ott Pesten!

De ez nem lehet.

Ime a mozaik.

Legyen itt igazságot, aki tud.

Mátra Iván.

Az évvégi vizsgálat.

I.

Másodszor olvassák el az olvasmányt párbeszédes alakban. Két báránka, Morcos, meg Jancsi.

T.: Mondd csak, ügyes fiú volt a kis juhász?

A! A.: Igen, ügyes fiú volt. T.: Honnan tudod?

Gy.: Mert rá merték bízni a juhnyáját. Helyre tudta rántani a báránka kifícamodott lábát. T.: Csak ügyes fiú volt a kis juhász? Gy.: Nemcsak ügyes fiú, de jószívű is volt, bár haragudott a báránkára, mert megszökött, de mikor látta, hogy szerencsétlenül járt, megbocsátott neki és sajnálta, vigasztalta.

T.: Miért nevezzük Jancsit juhásznak? Gy.:

Azért, mert a juhokkal foglalkozik, a juhokat

gondozza. T.: Olvastunk mi még másik kis

juhászcikket is? S! S.: Igen olvastunk. T.: Azt

is kis juhásznak mondtuk? F! F.: Nem kis juhász-

nak, hanem bojtárkának mondtuk. T.: Melyik olvas-

mányban volt szó a bojtárkáról? Gy.: «Karakán

király meg a bojtárka.» T.: Jancsiról azt mondtuk,

hogy ügyes fiú volt, jószívű volt. Ki emléke-

zik arra, hogy milyen volt a bojtárka? P.: A bojtárka

okos volt, aki Karakán királynak magyaros

feleleteket adott, ezért tetszett meg Karakán királynak

s ezért akarta magával elvinni, de a bojtárka

szüleit nagyon szerette s a szülei nélkül nem

akart Karakán királlyal menni. T.: Hogy van az,

hogy egyik helyen kis juhászcikket beszélünk, másik

helyen bojtárkáról? Mit jelent az, bojtár? Gy.: Aki

a juhásznak segít a juhok gondozásában azt, bojtár-

árnak nevezzük, a juhásznak a segédje s mivel a

bojtár kis gyermek volt, azért mondjuk bojtárkának.

T.: Hogy nevezzük azt, akinek a gondjaira

több juhnyáját bíznak, aki az egészért felelős? Gy.:

Számadó juhász. T.: Jancsi mi volt? Gy.: Jancsi

bojtárka, juhász és számadó is volt.

T.: Legelőre megy a juhnyáj... «Milyen helyet nevezünk

legelőnek». Gy.: Azt a füvel benőtt mezőt, ahová

az állatokat kihajtják. T.: Mit csinált Jancsi a juhnyáj

mögött? Gy.: Ballagott: lassan lépdelt, keveset

haladt, mert a juhnyáj szintén lassan haladt,

egyik-másik lehajolt legelni. T.: Hogyan fésülte a

nap az aranyhaját? Mi a napnak az aranyhaja?

Gy.: A fölkelő napnak szétszórt sugarai. T.: Hogyan

szokták a fölkelő napot ábrázolni, rajzolni? Gy.:

Elmondja, majd felrajzolja a mosolygó nap képét

sugarakkal. T.: S mi történt a nap hajával a szétszórt

sugarakkal? Gy.: Bearanyozta a felhőket, a tákát,

bokrokat. T.: Hangos volt a vidék arra, amerre a juhnyáj

elhaladt? Gy.: Nem volt hangos, csendes volt. T.:

Hogyan mondja azt Sebők bácsi? Gy.: «Nincs semmi

nesz a tájon». T.: Mit jelent az: nesz? Gy.:

Nagyon csendes zaj, valami hang, amit csak nagy

figyelemmel lehet észrevenni. T.: Epen azért,

hogy mondjuk, ha valaki a neszre hallgat? Gy.:

Nem azt mondjuk, hogy hallgat, hanem neszel.

T.: Hát Morcos a juhászkutya mit csinált? Gy.:

Kullog-lassan, lomhán lépdelt. T.: Csakugyan

ilyen nesztelen volt a vidék? Gy.: Nem egészen

csendes, mert volt hang, a madarak énekeltek. T.:

Mikor a legelőre értek a juhok, mit csináltak? Gy.:

Főzöláttak reggelizni. T.: Hát a báránycsok mit

csináltak? Gy.: Azok meg viganugrándoztak. T.:

Ha ti kimentek a zöldbe, ti is mit fogtok ott

csinálni? Gy.: Örülünk, örömmünkbe ugrándozunk.

T.: Ha én azt mondom kimegyünk a zöldbe, mit

értetek az alatt? Gy.: Kimegyünk a mezőre, az

erdőbe. T.: Hogy nevezzük az erdőnek

az olvart részét, ahol lák nincsenek, hanem csak magas, virágos erdei fű díszel? Gy.: Tisztásnak nevezzük. T.: Miért tisztás? Gy.: Mert tisztá a fűtől, hanyók a fa. T.: Meddig maradt Janesi kint nyáron a legelőn? Gy.: Estefeléig, amidőn alkonyodni kezdett. T.: S mit tett akkor Janesi? Gy.: Harszál hajotta a nyáját s útközben énekelgetett. T.: Mit énekelgetett? Gy.: «Alkonyodik már a nap». T.: Énekeljük mi is el. Gy.: Énekelnek.

Berlalan Ilona.

(Folytatása következik.)

TANÍTÓEGYESÜLETEK KÖRÉBŐL.

Meghívó. A borszercebánya-egyházmegyei róm. kath. tanító egyesületének breznóbányai köre 1. évi augusztus 10-11-én Jeczenyén tartja rendes őszi körgyűlést, melyre a kör rendes tagjai s a nagyérdemű tanúgy barátok tiszteletre megdívának. Tárgysorozat: 1. A körgyűlést reggel 9 órákor ünnepeyes «Veni Sancte» és szentmise előzi meg, meghívólogott Steller Ignác kántársunk felkínálva, 2. A kör a helyi róm. kath. iskolában a körgyűlés megnyitása. 3. Elnöki meghívó és jelentés. 4. Mult tavaszi körgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. Szopán Terenc Jeczenyi tanító értekezése: «Az alkoholizmus hatása az emberiségre, vonatkozással az ifúság nevelésére». 6. Pályamunkák beszédese. 7. Indulmányok előterjesztése és tárgyalása. 8. A jövő évi tavaszi körgyűlés helyének és idejének kijelölése. 9. A kör tiszviselőinek egy évi tisztsége lejárván, új tiszviselők választása. 10. Tagsági díjak és az «Egyházmegyei Tápműzet» tagjainak bevezetése. 11. A körgyűlés berekesztése. Csarapetert, 1910. július hó 30-án. Puchy József, a kör világi elnöke.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Milyenek kell lennie az ideálisan jó, modern történelmi iskolakönyvnek? Az iskola haterét, melyen kemény csaták folytak a kultúraért s egyben ami majdnem mindig — a megélhető művészetéért. A katonának fegyvert adunk a kezébe, a tanulóknak tankönyvet: *Amilyen harcra készülünk, olyan fegyvert adunk.*

Ma már a katonát nem a taltörő-kos helyes kezébe, hanem a legmodernebb fegyvernek forgatására oktadják. A hadvezetőség a divatját mult, alszámtalan fegyvereket egyszerűen félretesz és teljesen újakat szerez be, bármilyen ellenkezésekkel találkozók is, mert csak így tudja tekintélyét, súlyát megőzni.

A népiszkolák tankönyveinél erősen divott eddig a családi irakk esete, melyet csimáltat egy délceg, fiatal vőlegény, kibovított a házának induló férj és ismét összéb varrat az öreg nagyapa. Azért végig irakk marad csak a szöveg kopik meg és a fazonja meg ki a divatból. Az újítások, melyeket az ilyen újra meg újra átalakított, friss szerzőnevekkel ellátott könyvecskékhöz beleékeltek, ép úgy festenek, mint a kopott irakon a kieresztett bővítés. Ott fényesebb, mint «a lánconál a kard». De csak azért fényesebb, hogy a többi hely kopottsága még szembe-tünőbb legyen.

A történelmi tankönyvnek, melyet a mai kor iskolás gyermekének kezébe szántunk, teljesen új nyomokon kell haladnia: *szövetkeznie kell az alkotmánytannal és földrajzzal, hogy a modern élet előzményeit ismertesse és a közel jövőre szolgáljon*

útmutatással. Minél rézjbb eseményeket tárgyalunk, annál szűkebb körben mozogjunk. A gyermek áttekintése tervszerűen a legújabb kor felé bővüljön és leginkább azon események felé, melyekből a jelenkor élete alakult ki. A tantervekben is sokkal több idő hagyandó a legújabb kor tárgyalására. Ennek veszi szociális hasznát. A földrajzban a közelebbiből indulunk ki, azt bővebben tárgyaljuk. Mi átt közelebb hozzánk, mint a jelenkor vagy közel-mult története!

A középkor vagy ókor történelméből is épen azok a részek domborítandók ki, melyek a mai kor fejlődésének előrevetett tényezői voltak s amely események hatásai minden elkövetkező nagyobb társadalmi vagy állami átalakulásnak irányító eszméket adhatnak. A Bötöndokat, Toldi Miklósokat, Kinizsi Pálokat hagyjuk meg költőink révén — az olvasókönyveknek.

A történelem az alkotmánytan kellemes példatára és a földrajz szórakoztató illusztrátora legyen.

És még valami, ha magyar történelmi tankönyvről van szó. Kimutatása annak erősen és megdönt-hetetlenül, hogy eddig életképesek voltak ezer éven át és ezután is azok maradhatunk, *ha a magyar faj ősi erényeit a munka és kötelességtudás nemes harcmézejére összpontosítjuk*, ha a többi, a hatalmasabb népek kiválóságait, tudományát, előnyeit elérni törekszünk s végcéllül tűzzük ki azt, hogy az elsők közé küzdjük fel magunkat.

A modern történelemnek nem lehet a célja, hogy a magyar nemzet történelméből annak meddő, lehangoló, eredménytelen küzdelmeit tárgyalja a multból, hanem modern evangéliuma legyen a magyar erkölcsnek, előretörésnek, gazdasági felszabadulásnak!

Ez legyen a cél, így írjuk meg az ideálisan jó, modern történelmi iskolakönyvet.

Mézes János.

Földrajzi alapfogalmak és Szatmárvármegye leírása. *Irtó: Lengyel Béla farkasaszi kántortanító.* A Szent-István-Társulat megyei földrajzsorozatát ismét kiegészítette eggyel. Szatmárvármegye egyike a legnépesebb vármegyéknek. Csupán katolikus népiszkolája több van kétszáznál, melyben 300 tanító tanít s így közzükséget képezett egy jól megírt megyei földrajz. A tananyagot hat részre osztotta a szerző. Az első rész szól a földrajzi alapfogalmakról, a második a járásról, a harmadik a vármegyéről. A negyedik részben tárgyalja Szatmárvármegyét általában, ötödik részben Magyarországot ismerteti röviden s a hatodik részben a földről és világról emlékezik meg pár szóval. A könyvecske szövegét a csinos és tiszta nyomású illusztrációkon kívül egy színes térkép is díszíti. Különös előnye a könyvnek, hogy stílusa értelmes, mondatszerkezete egyszerű s a harmadik osztályú növendékek szó- és értelmi színvonalának teljesen megfelel. Minden nehezebb fogalomnak oly világos magyarázatot ad, hogy a tanító munkáját tetemesen redukálja. Az egyes községek és városok tárgyalásánál nem a sablonszerű nevezetességekre sorolja föl, de kiterjeszkedik a helységek kulturális, közigazdasági és történelmi nevezetességekre is. A könyvecske nagy segítségére lesz a szatmárvármegyei tanítóknak s hiszem, hogy kellő pártfogásban is részesítik azt. A mű a Szent-István-Társulat kiadásában jelent meg, ára kemény kötésben 48 fillér. Nyomása és csinos külseje ravall a Társulat modern nyomdájára. Mutatványszámmal a kiadó készséggel szolgál. A. D.

SZEMLE.

Újfajtájú polgári iskola. Nagyikindáról küldött-ség jart a vallás- és közoktatásügyi miniszterium-nan és egy teljesen újfajtájú polgári fiúiskola szervezésére kért engedélyt a minisztertől. A nagy-ikindaiak ugyanis oly polgári fiúiskolát óhajtaná-nak, amely a mezőgazdasági ismereteket is oktatná. Szóval, ez az iskola nem indulna holmi külföldi minta után, hanem a szó teljes értelmében a magyar nép szükségleteinek megfelelő polgári iskolává szervezetenék, hogy földművelő hazánkban a nép mű-veltségben a mezőgazdaságról való tudásnak is jelen-lényen részt juttasson. Érdeklődéssel várjuk a minisz-ter döntését.

HIREK.

Tanítók féljegy a Győr—Sopron—Ebenfurti vasút-vonalain. A fertőszéplaki tankerület r. kath. tanító-egylete azon kérelemmel fordult a Gy. S. E. vasút üzletigazgatóságához, hogy felárú jegy váltásra jogosító arcképes igazolványt engedélyezzen a vonal mentén lakó tanítóknak. A tanítóegyesület kérel-mére a vasút igazgatósága a következő leiratot kül-dötte az egyesület jegyzőjéhez:

6980/910. Sopron 1910. VII. 25. Tekintetes Szalay Lajos úrnak tanító, Fertőszentmiklós. Ez évi június hó 20-án kelt és a fertőszéplaki tankerület nem állami tanítóinak közgyűlése megbízásából hozzánk intézett megkeresésére van szerencsénk tudomás-vétel végett a következőkről értesíteni:

Igazgatóságunk a vasút vonalain mellett fekvő községekben működő úgy állami, mint felekezeti, ill. községi tanszemélyzetnek a saját személyére úgy, mint az előző évben, a folyó évre is 50%-os menet-díjkedvezményt engedélyezett, melyet az illető igény-jogosultak tetszés szerint akár egy utazásra szóló igazolvány, akár arcképes igazolvány váltása alap-ján vehetik igénybe.

Az egyes utazásra szóló igazolvány kiállítási díja drbként 20 fillér, az arcképes igazolvány kiállítási díja 5.— K. évi megújítási díja 4 korona.

Csak hogy az arcképes igazolványt az illetők fő-kepen azért nem veszik igénybe, mert aránylag keveset utaznak és így az arcképes igazolványért fizetendő kiállítási, ill. évi megújítási díj az illetők utazásával arányban nem áll, miért is az egyes utazásokra kiadott igazolvánnyal is beérik.

A nem vonalaink mellett fekvő községekben működő tanítók részére igazgatóságunk az 50%-os menetdíjkedvezményt még ki nem terjesztette.

Az üzletigazgatóság:
Simay s. k.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

N. J. A bíróság döntésébe bele kell nyugodnia. — K. M. Elintézzük. — Cs. K. A természetben élvezeti járandóság utolsó részlete nov. végéig beszo-gáltatandó. — F. J. Lapunk 20. száma közölte, hogy f. évi 36973. szám alatt adta meg a kedvezményt. — L. E. Jönni fog. Kérdezett Szobránczon lakik. — Sz. F. Forduljon a hülyék Országos Intézetének Igazgatóságá-hoz VII., Hermina-út. — A. I. Az intézkedésről azonnal közölni fogjuk az értesítést. — M. F. Levélben felel-

tünk. — Cs. A. 1. Kötelesek beszo-gáltatni az utolsó rész-letet nov. végéig. 2. Az év elejétől az év végéig 12 részre osztva előleges havi vagy évnegyedes részletekben. 3. A kiültetett fákat nem viheti el. 4. A tanítói oklevél mellé nem kötelezhető a külön kántori oklevél megszer-zésére. A kántortanítói állásra a tanítói oklevél képesít. — T. A. A választ megadtuk. — R. M. R. Készséggel közzétettük. — H. D. A szent István-napi búcsú alkál-mából Budapestre szóló kedvezményes utazásra vonat-kozó vasútigazgatósági rendelkezést közölni fogjuk. — L. F. Miután több tanító működik az iskolánál úgy a nőtlen tanítóra mint a tanítónőre a kivételes intézkedés bír érvénnyel. — K. J. Forduljon utasításért az egyházi főtanhatósághoz. — M. P. Ez időszerint még nem. — Y. A kérdezett politikai lap tudunkkal megszünt. — Felső-korompa. A kidöntött fa az öné, mert a kert haszonélve-zete a tanítót illeti meg. — Sz. S. Elintéztük. — P. A. Levelet ártettük elintézésre egyik pénzintézethez.

TÁJÉKOZTATÓ.

Elveheti-e a község a saját birtokát képező iskola-épületet. Azt írja, hogy a belügyminiszter a jegyző felelősségére a kath. hitközségi iskola használatára 19 év óta átengedett községi tulajdon képező ha-zat a képviselőtestület határozata ellenére, elvette a hitközségtől, hogy az épület helyén jegyzői lakást épí-tsenek. — Így 220 tanköteles iskola nélkül marad, mert a hitközség csak ekkorára gondoskodhat új épületről. Sajnos, a politikai község az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 20. §-a értelmében segíeyezheti ugyan a hitfelekezeti iskolát, de arra nem kötelezhető; ennél fogva az adott eset csak a 28. §. azon szavaival ítélhető meg, hogy a népiszkolai hatóságok, felekezeti, községi és kormány-közegek egyaránt kötelesek minden hatáskörükhöz tar-tozó eszközökkel odahatni, hogy iskolaépületek és p-dig megfelelő iskolaépületek állíttassanak és tartassanak tenni. Ennél fogva a községi és kormányközegek a hitfelekezeti iskolát is támogatni kötelesek abban, hogy céljának meg-felelni tudjon. Lehet, hogy a jegyző úr a kath. iskolát akarja lehetetlenné tenni, eljárásai ebből a szempontból is kísérjék figyelemmel. — Kölesön. (Sz. T.) A «Magyar Tanítók Takaréka és Hitelszövetkezete» méltányos módon ad kölcsönt. Forduljon az igazgatóságához Budapest, VIII., József-körút 8. — Késedelmi kamat. (G. F.) Miután önhibáján kívül intézték el három évi késedelmmel nyugdíjigényének helyesbítését, az így előállt késedelmi kamat elengedését kérelmezze a nagymélt. vallás- és köz-oktatásügyi miniszter úrtól. Kérését kell, hogy teljesít-sék.

Tartalom. Hanly Ferenc: Törekvések a vallásnak kikuszó-ból-jására az iskolából. — Beralan Vince: Báro Horuig Károly. — Szabó Gyula: Czitta nyomonorúság. — Mátra Iván: Nyári levél. — Beralan Ilona: Az évrégi vizsgá-lat. II. — Tanítóegyesületek köréből. — Irodalom, művészet. — Szemle. — Hírek. — Tájékoztató. — A szerkesztőség üzenetei.

Államsegély

kéréshez nyomtatványok 1 kor. magyarázó füzet (VI. javított kiadás) 1 kor.; 80 drb nyugta 1 K.

LENGYEL BÉLA Farkasasző (Szatmármege).

Templomi orgonák!

Javításokat, áttelepítések, hangol-tásokat legjutányo atb áron lelki-meretesen eivállal ötévi jótállás mel-lett, bármely vidéken Mezey Géza, orgon-építő, Budapest, VII., Fűrészes-utca 19. szám. 570-3-4

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus nevelési intézetek pályázatainak a «Népnevelés»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szavának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltenek, melyeknek díja **előre** lefizetett.

Esztergomi érseki megye.

Vagfarkasdon (Nyitra m.) róm. kath. magyar tanítványi tanítói állásra törvény szerinti kötelesek és javadalmazás mellett, *augusztus hó 9-ig* pályázat hirdetünk. Pályázhatnak férfiak és nők. Kérvények az iskolaszékre címezve *dr. Heródek Antal* kerületi tanfelügyelő úrhoz Pozsony-Eperjesre adandók be. Az állás szeptember elsején elfoglalandó. *Iskolaszék.* 633 1—2

Dejtár (Nógrád m.) négy tanterével bíró népiskolánál a harminckét tanítói állásra pályázat hirdetünk. Jövedelme díjlevel szerint: községtől 430 korona, államsegély 570 korona. Lakása ill.: egy szoba, konyha, pince, kamra és 1/2 holdnyi kert. A megválasztottnak kötelessége a másik tanítóval kántortanítót díjtalanul helyettesíteni, a gyermekeket templomba vezetni és ott rájuk felügyelni. A kellően felszerelt folyamodványok *augusztus hó 20-ig* megváltásos *Neyman Károly* kanonok, iskolaszéki elnök úrhoz, Nógrádputak, benyújtandók. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Vasúti állomás és posta helyben. *Székely István* főtanító. 689 1—1

Egri érseki megye.

Pályázat a *szejoli* (Szolnok mellett) róm. kath. óvónői állásra. Javadalmazás: évi 650 kor. az egyházmegyei alapból. Lakás melléképületekkel és kerttel természetesen. Kötelesség díjlevelében. Kérvények *augusztus 14-ig* az iskolaszéki Elnökséghez küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Elnökség.* 679 1—1

Besenyszög (Szolnok m.) szép hangú segédkántortanítói keresek. Fizetése havi 35 kor., teljes ellátás mosás, világításon kívül. Kötelessége mindent önállóan végezni. *Székely Béla* kántortanító. 705 1—1

A *hodos-csepányi* róm. kath. (Borsod m.) kántortanítói — esetleg tanítóira is — *augusztus hó 21-ére* pályázat hirdetünk. A kántortanítói jövedelem: föld, párbér, stóla- és államsegélyből együttesen 1000 korona; a tanítói állás jövedelme 1000 korona készpénz. A kellően felszerelt kérvények augusztus 20-ig aulirothoz küldendők. *Atjé, Barsák Mihály* elkész. 715 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Besztercebányával egybeépített Radvány község róm. kath. iskolájában az újonnan szervezett második tanítói állásra *augusztus 20-ig* pályázatot hirdetünk. Törzsszettes 100 kor., a hitközségtől és 900 korona az államtól. Lakása: két szoba, konyha és éléskamra. Pályázhatnak csak férfitanítók. Előnyben részesülnek, kik az orgonálásban járatosak. A folyamodványok róm. kath. iskolaszékre címezve aulirothoz küldendők. *Missath Antal* plébános. 703 1—1

Végleshutai (Zólyom m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *augusztus 14-ig* pályázat hirdetünk. Javadalmazás: államsegély 900 kor., hitközségtől 100 kor., kertilletmény 20 kor. Kötelessége a rábizott osztályok vezetése s akadályozás esetén a kántor helyettesítése. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők. 684 1—1

Györi püspöki megye.

A *veszkényi* róm. kath. iskolaszék a II. osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *aug. 21-ig*. Javadalmazás: 200 kor., a hitközségtől, 800 korona államsegély, egy butorozott szoba, 20 korona kertilletmény. A pályázati kérvények a veszkényi (Sopron m., u. p. Száriöld) plébániahivatalhoz küldendők. 675 1—1

A *répceői* főközségszékbeli r. k. iskolára férfitanítók részére pályázat hirdetünk *aug. 15-ig*. Javadalmazás (jobbára készpénzben): állam- és közsegi segélyből 1000 korona.

Kötelességek díjlevel szerint. Pályázatok Alsórámc (Sopronm.) plébániahivatalhoz intézendők. 693 1—1

A *peresztegi* (Sopronm.) r. kath. népiskolánál a tanítói állásra pályázat hirdetünk. Javadalmazás: kertilletmény 1010 korona és lakásul egy butorozott szoba. Kötelessége: az I. és II. osztály, az ismétlősök tanítása s a kántoriakban való segédkezés. Tannyelv magyar. A kérvények *aug. 20-ig Nemess Sándor* iskolaszéki elnöknél benyújtandók. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 695 1—2

Rábatamásiban egy férfi osztálytanítói állásra *augusztus 20-ig* pályázat hirdetünk. Javadalmazás: egy butorozott szoba, fizetés államsegéllyel 1000 korona és kertpótlék helyett fűtés. Ismétlősök oktatásában és a kántoriakban köteles segédkezni. *Deák Pál* pléb., isk. sz. elnök. 708 1—1

A *répceköhalomi* (Sopronm.) r. kath. iskolaszék elhalálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás: 132 kor. államsegéllyel 1000 korona, 40 korona tanoncismétlőiskola tartásáért, 100 korona a dr. Bertha-féle alapból. Lakás: 3 szoba, konyha, kamra, pajta, pince, padlás, sertés- s tyúkól. Kötelessége: a győregyházmegyei r. kath. népiskolák tanítóinak szolgálati szabályzatához alkalmazkodva a tanítói s összes kántori teendőket pontosan teljesíteni; az ismétlőiskolát vezetni. A kellően felszerelt kérvények aulirothoz küldendők *aug. 17-ig* nyújtandók be. Ez állás szeptember hó 1-én foglalandó el. Répceköhalom, *Engelits György* iskolaszéki elnök. 710 1—2

Erdélyi egyházmegye.

A *nagykászoni* középponti róm. kath. iskolához segédkántortanítói állásra augusztus 25-ig pályázatot hirdetünk. Próba és választás *aug. 28-án* délelőtt 10 órakor. Fizetés 1200 korona, lakás, kert, legeltetés, korpótlék. Kötelesség díjlevelében. Felszerelt kérvények Plébánia, Nagy-kászón (Csík m.) címre küldendők. *Iskolaszék.* 691 1—1

Kalocsai érseki megye.

Rém (Bács m.) községben lemondás folytán megüresedett egy róm. kath. tanítói állás, melyre ezennel pályázatot nyitattik. Javadalmazás: a) 690 korona alapfizetés a községtől havi előleges részletekben, b) 310 korona államsegély, c) korpótlék a törvény szerint, d) 20 korona kertilletmény, esetleg kert, e) 200 korona lakáspénz helyett a jelenleg üresen álló kántori lakás addig, amíg a község másik lakásról nem gondoskodik. Kötelességei: az iskolaszék által kijelölendő osztályokat az egyik tanteremben tanítani, az ismétlőiskolát külön díj nélkül vezetni; a kántort szükség esetén helyettesíteni, miért is kántorságban járatosak előnyben részesülnek; végre köteles a Bajavidéki róm. kath. Tanítóegyesület-be tagul belépni. A rémi róm. kath. iskolaszékhez szóló folyamodványok *augusztus 28-ig* ngos *Klanszky Ferenc* esperes úrhoz Jánoshalmára küldendők. Az állás szept. 12-én lesz elfoglalandó, amely naptól kezdve fog a fizetés is számítani. *Szemző János*, iskolaszéki elnök. 697 1—2

Tordomesztic (plébánia Prasicz Nyitra m.) községben üresedésben levő tanítói állomásra pályázatot hirdetünk; javadalmazása a község pénztárából több címen 600 kor.; a magas miniszterium 147-088/908. sz. alatt már kiutalványozott 400 koronányi fizetés kiegészítés átutalása iránt intézkedés történik mihielyt az állomás elfoglalattik, lakása áll két szoba, egy konyha és kamra, a ház mellett szép kert. A kérvények *Markovics Ferenc* prasiczi plébánioshoz *augusztus hó 13-ig* adandók be. Az állomás szeptember hó 1-én elfoglalandó. 637 1—2

Kassai egyházmegye.

A **nyírii** (Abau) m. róm. kath. tanítói állomás javadalmára: 1. Egy féltelek szántóföld, hozzátartozó erdő, legelő és parlagszőlővel = 68 kor. 70 fillér. 2. A hívek: 199 kor. 30 fillér. 3. A gr. Károlyi uradalomtól: 132 kor. 4. Államsegély: 600 kor. Szép új lakás $\frac{3}{4}$ hold gyümölcsös kerttel. Választás a helyszínén *augusztus 9-én* d. e. 11 órákor. A kérvények e határidőig a füzéri róm. kath. plébániához küldendők. u. p. Füzérkomlós.

650 1—2

A **vécsei** (Zemplén m.) róm. kath. népiskolánál üresedésben levő tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 1000 korona, kétszobás lakás a szükséges mellékhelyiségekkel és kert. Férfipályázók és személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Pályázati kérvények Tótkerebesterre (Zemplén m.) *Hiszem Kálmán* apát, főesperes, plébános címére *aug. 22-ig* beküldendők.

698 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A **nagyvárad-velencei** róm. kath. fiúiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettetik. A tanító kötelessége: a III—IV. egyesített elemi osztályokat vezetni, a kántort támogatni és akadályoztatása esetén helyettesíteni, a téli hónapok folyamán tanítótársaival felváltva a déli órákban az iskolában maradt tanulók feletti felügyeletet gyakorolni. Javadalmazása: alapfizetés: 900 korona, 15 katasztrális hold szántóföld hasznélvezete és lakber fejében 420 korona. A folyamodványok kellően felszerelve *augusztus 15-ig* a nagyvárad-i lat. szert. püspökséghez címzendők és *Halász Gyula* plébánoshoz Nagyvárad-Velencére küldendők. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

686 1—1

A **fugyivásárhelyi** főkegyháznál megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. A megválasztottnak kötelessége lesz az I—VI. osztályú mindennapi és az ismétlő iskola tanítása. Az iskolában a lelkes irányítása és felügyelete mellett a hitoktatást is rendszeresen tartozik teljesíteni, valamint az állami iskolába járó kath. gyermekek hitoktatását is elvállalni, amennyiben ez reá fog bízni. Javadalmazása: 1. Kézpénzben: 458 kor. 80 fillér. 2. 7 katasztrális hold szántóföld hasznélvezete. 3. 4 katasztrális hold rét hasznélvezete. 4. 908 \square öl parlag szőlő és 416 \square öl gyümölcsös hasznélvezete. 5. 60 ház mindegyike után egy véka kétszer búza. 6. 60 ház mindegyike után két korona. 7. 28 méter dorongfa a papnevelde erdejében. 8. Stóla-jövedelem: 30—40 korona. 9. Három szoba, konyha, kamra, pincéből álló lakás, istálló, szén és sertés-ólból álló melléképületekkel. 10. 400 \square öl konyhakert. A pályázati kérvények *augusztus 15-ig* kellően felszerelve a fugyivásárhelyi róm. kath. iskolaszékhez címzendők és *Halász Gyula* plébánoshoz Nagyvárad-Velencére küldendők. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

687 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **mittai** kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Kézpénz 586 kor. 20 fillér. Államsegély 400 korona; 4 mérő szántóföld; három gyümölcsös kert; 6 öl búkkia; 200 köteg rőzse; azonkívül $2\frac{1}{2}$ öl hasábfá házhoz szállítva és felaprítva iskolaifutásra; oratoriumokból és temetésekből megfelelő jövedelem. Pályázati nap *aug. 17-é* addig a kérvények *Lovag Czeizel Antal* esp.-plébánosra címezve Mittára küldendők.

677 1—1

A **trencsénpéterii** (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: községektől és alapítványból kézpénzben: 550 kor. államsegély; 444 kor. szántó, kert és lakás természetben. Kívántatik tanítói oklevél és tót nyelv. Kántori próba és választás *szeptember 1-én* d. e. 10 órákor lesz, mely ideig a kérvények benyújtandók: a trencsénpéterii róm. kath. iskolaszék elnökéhez.

712 1—1

Kolaróczi (Trencsén m.) róm. kath. iskolánál tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma államsegéllyel 1000 kor. Egy szobából álló lakás. Tanítvány: magyar-tót. Pályázati határidő *augusztus 27. Iskolaszéki elnök.*

707 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Alsó- és Felsőhangony kántortanítói állására pályázat hirdettetik. Javadalmazása 1640 korona, részletezve: kert: 7 kh. 650 öl szántó; 4 kh. 1494 öl legelő; tandíj 100 korona; földdel bíró pártól egy véka rozs, egy csirke, zsellérektől félvéka rozs; 24 méter fa. Harangozónak 5 köből rozsot fizet. Folyamodványok: róm. kath. plébánia Szentsimon, posta Felsőhangony (Gömör megye) címzendők. Választás *augusztus 23. délelőtt 10 órákor*. Vasúti állomás: Ózd. Személyes megjelenés kívántatik. Megválasztott köteles beleegyezni javadalomnak az Egyházhatalóság által esetleg eszkozlendő kettéválasztásába. *Plébániahatal.*

678 1—2

A **tugári** főkegyházban róm. kath. kántortanítói állásra *augusztus 15-ig* pályázat hirdettetik. Javadalom: 1000 korona, kétszobás lakás, konyha, kamra, istálló, kert. Választás orgona-, énekpróba után *augusztus 20.* Tót nyelv ismerete szükséges. Folyamodványok *Miessl Zsigmond* prépost címére Gácsfalva, posta Gács (Nógrád megye) küldendők.

674 1—1

Karacsberény (Nógrád m.) főkegyházam kántortanítói állomásra pályázatot hirdetek. Jövedelme jó lakással, föld, párber és kézpénzben 1154 korona. Választás *augusztus 13.* délután. *Káposztássy Imre* plébános. Karacsberény.

701 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **mezőfényi** róm. kath. iskolaszék lemondás folytán üresedésbe jött kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Díjlevél szerinti jövedelme a hitközség pénztárából 210 kor., stólaból 41 korona, alapítványi szentmisékből 100 kor., manuális misékből 53 kor., 25 hold szántóföld melynek adóját a kántor fizeti. A községtől 13 köből tiszta búza, 4 öl fa a házhoz szállítva és felaprózva, 3 drb marhára legeltetési jog. Az ostyasütésért 2 véka búza. A községtől 13 kor. 50 fillér. Természetbeni lakás, mely áll: két szoba, konyha, kamra, pince és melléképületekből. Államsegély 168 kor. Kötelessége az igazgatóság által meghatározott osztályban tanítani, a reggeli és délelőti istentiszteleteken énekelni. A pályázók kérvényükben jelezzék, hogy azon esetben, ha a kántortanítói állás a mezőfényi róm. kath. iskola tanítói karából töltenék be: az ekként megüresedett tanítói állásra pályáznak-e, melynek díjlevél szerinti javadalma: a hitközségtől 600 korona havi előleges részletekben, $\frac{1}{4}$ hold föld hasznélvezete, 8 méter kemény hasábfá házhoz szállítva és felaprózva két drb szarvasmarhára legeltetési jog. Természetbeni lakás, mely áll: két szoba, kamra, pince és istállóból. Államsegély 316 korona. Tanítási nyelv magyar. Kötelessége az igazgatóság által kijelölt osztályokban tanítani, a növendékeket az istentiszteletekre vezetni és ott rájuk felügyelni, a kántort akadály esetén kisegíteni, miért is az illetőnek a pedálos orgonakezelésben és éneklésben jártassággal kell bírnia. Pályázati határidő *aug. 18.* A később érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek. A kellően felszerelt kérvények ngos és főt. *Kosztza Ignác* kanonok, ker. esperes-plébános urhoz Csomaköz (Szatmár m.) címzendők.

665 1—1

A **remetevasgyári** róm. kath. iskolához tanítónői állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: hitközségtől 100 korona, államsegély 900 korona, törvényszerű lakás. Pályázatok *augusztus 18-ig* esperesi hivatalhoz Vinna (Ung m.) küldendők.

702 1—1

A **mezőpetrii** (Szatmár m.) róm. kath. elemi népiskolánál rendszeresített tanítónői állásra *augusztus hó 20-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma: 1. a m. kir. vallás- és közokt. miniszter 88390/909. számú rendeletével 1911. évi január 1-től engedélyezett évi 900 korona államsegély; 2. a róm. kath. hitközség pénztárából évnegyedes előleges részletekben évi 100 korona és kerváltság 20 korona; 3. a törvény követelményeinek megfelelő lakás. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályokat vezetni, a leánygyermekeket kézimunkára tanítani, őket templomba kísérni s ott rájuk felügyelni. Az állomás szept. 15-én foglalandó el. Pályázhatnak latin szertartású róm. kath.

okleveles tanítónők. Az iskolaszékhez intézett folyamodványok a mezőpetri róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. 696 1-1

Szepesi püspöki megye.

Klin ad namesztői (Árk. m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus hó 30-ra* pályázat hirdetetik. Tanítói fizetés: 1. 800 kor.; 2. 2 öl tűzifa; 3. 3 öl tűzifa iskola hitésére. Kántori jövedelem: 384 korona 22 fillér. Magfelelő lakás. A folyamodványok egyházker. tanfelügyelőhöz Zákaneklinbe küldendők. *Iskolaszék.* 669 1-1

Erdősi róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus hó 28-ára* pályázat hirdetetik. Javadalmazása: a hitközségtől 377 kor., 28 fillér 6 höld 1334 □öl szántóid és 814 □öl rét hasznélvezete 40 kor.; legeltetési jog 16 kor.; 21½ pozs mérő árpa 111 kor., 80 fillér; 20½ pozs mérő zab 77 kor., 90 fillér; 6 öl tűzifa váltása 96 kor.; stóla-jövedelem 80 kor.; tandíj 78 kor.; államségély 123 kor., 02 fillér. Kérvények az erdősi róm. kath. iskolaszékre címzendők (u. p. Nagyhársas, Szepes megyei). Töt nyelv bírása feltétlenül szükséges. 680 1-1

Pályázat hirdetetik **újtérbnsi** (tribse) 1070 koronás kántortanítói állásra *szeptember 1-ig*. Bővebb felvilágosítás 2346 számban. 713 1-2

Szombathelyi egyházmegye.

A **novai** (Zala m.) róm. kath. III. férfitanítói állásra pályázat hirdetetik. Fizetés: államségély 800 kor., a hitközségtől 200 kor., egyszobás lakás szükséges butorozattal, hités és tisztogatással. Kötelessége a III-VI. vegyes osztályokat és hit-ismétlősöket oktanni, kántoriakban díj nélküli segédkezni, iskolásokat templomba vezetni s az eneket felváltva tanítani. Pályázati határidő *aug. 13.* Cím: *Tornyos Gábor* esp.-pléb. Nova (Zala m.). 660 1-1

Alsóór (Vas m.) róm. kath. magyar tannyelvű elemi népiskolánál a III. tanítói állásra pályázat hirdetetik. Javadalma: a hitközségtől 100 korona, az államtól 900 kor., egy butorozott szoba, és 20 korona kertilletmény. Kötelessége: az I. és II. osztály tanítása, a gyermekeket vasár-, ünnep- és hetköznapokon a templomba kísérni, s valamint ott, úgy vasárnap a templomba jövő gyermekekre az ismétlősök oktatása alatti felügyelni, a leánygyermeküket kézimunkára oktanni. Ezen állásra csak okleveles tanítónők pályázhatnak. Választási határidő *augusztus 27.* A kérvények ngos *Pulay József* tb. kántorok, esp.-pléb., iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 699 1-2

A **pósaszentkatalini** (Vas m., u. p. Pornóapáti) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme: tanítói 985 kor., 08 fillér. Kántori 155 kor., összesen 1150 kor., 08 fillér. azonkívül lakás gazdasági épületekkel. Tannyelv magyar, segédnyelv német, horvát. Pályázati határidő *augusztus 28.* Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Kérvények a jeuti plébániahivatalhoz címzendők. 681 1-1

A **hovárdosi** (Vas m.) új róm. kath. iskolánál a tanítói állásra pályázat nyitattik. Fizetése 1000 korona, lakás és kertilletmény. Tannyelv magyar, segédnyelv horvát. Határidő *augusztus 27.* Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények a pósaszentkatalini (Vas m., u. p. Pornóapáti) róm. kath. plébániahivatalba küldendők. 682 1-1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **sárszentmiklósi** róm. kath. hitközség a III-ik tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése hitközségtől egy szobából álló lakás és 100 kor. lakber pótlék, 100 kor. törzs fizetés havi előleges részletekben és 20 kor. kertilletmény. Államségélyből 900 kor. Kötelessége a reá bízott növendékeket a törvény értelmében oktanni, a gyermekeket

a templomba vezetni s ott rájuk felügyelni, az ismétlő tanköteleseket tanítótársaival főlvaltva tanítani, s a kántort betegség vagy akadályoztatás esetén díjtalanul helyettesíteni, miért is a kántorságban való jártasság megkívántatik. Személyes megjelenés előny. Pályázati határidő *augusztus 14.* Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Az egyházmegyei tanító testület tagjának kell lennie. Az iskolaszékre címzett kérvények teljesen felszerelve főt. *Kapitány Gyula* plébános úrhoz Sárszentmiklósr (Fehér m.) küldendők. *Puck István* igazgató-tanító. 644 1-2

A **torbágyi** (Pest melletti) róm. kath. elemi népiskolánál szervezett harmadik tanítói állásra *szeptember hó 21-iki* határnapal pályázat hirdetetik. Jövedelme: 200 kor. az iskolaalap pénztárából, 900 kor. államségély: két szobából álló lakás, lakás- és kertpótlék címén 25 kor. a község pénztárából. Kötelessége: az iskolaszék által jelölt osztályt vezetni, az ismétlőiskolásokat oktanni, a kántoriakban önállóan segédkezni, a gyermekekre isteni tisztelet alatt felügyelni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Csak nőten férfitanítók pályázhatnak. Kérvények ft. *Neumayer Ferenc* helybeli plébános úrhoz küldendők. 683 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A **zirczi** róm. kath. iskolaszék pályázatot hirdet az elemi népiskolánál ujonszervezett tanítói állásra. Járandóság: készpénzben 1200 korona; 20 m² hasábfu, pénzértéke 208 korona; háromszobás lakás a szükséges mellékhelviségekkel és kert. Kötelessége egy iskolateremben a mindennapos és ismétlőiskolásokat tanítani, az iskolaépületre, annak főlserelésére, fájára főlügyelni; egyúttal a kántort betegség vagy hivatalos elfoglaltság esetén helyettesíteni. Tartozik a «Gondviselés»-alap tagjai közé lépni. Előléptetés esetében ugyanott egy másik tanítói állás betöltendő. Jövedelme 800 korona készpénzben a hitközségtől, 200 kor. államségély 300 korona lakás- és 20 korona kertpénz. Köteles a mindennapos és ismétlőiskolásokat egy iskolateremben tanítani, a «Gondviselés»-alap tagjai közé lépni. Kántori teendőikben jártások előnyben részesülnek. Mindkét állás szeptember 1. elfoglalandó. A folyamodványok annak jelzésével, hogy csak az egyik vagy mindkét állásra pályázik-e az illető, *aug. 20-ig* az alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők. A választás napja augusztus 22. *Láng Ince dr.* cisz. r. lelkész. 673 1-1

A **devecseri** (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszék három osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Mindegyik javadalma: 1000 korona, 20 korona kertilletmény, külön butorozott szoba, fűtéssel és szobatisztogatással. Kötelességük: a rájuk bízandó osztályt vezetni, növendékeiket istenitiszteletre, körmenetre kísérni, ott rájuk felügyelni, az ismétlősöket oktanni, a kántorságban segédkezni és az ipariskolában a tanoncokat, ha azzal megbízottak, külön díjazás mellett tanítani. Egyik a kántorhelyettesítéssel is megbízottik, melyért 100 korona díjazásban részesül. Az állásra csak nőten férfitanítók pályázhatnak. A kérvények *augusztus 14-ig Derdák Lőrinc* iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. 690 1-1

Porván (Veszprém m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat nyitattik. Javadalma: földek bérértékéből, lélekpénz, különféle váltásdíjak, stólaris jövedelem, összesen 1506 korona 52 fillér. Továbbá két szoba, konyha, kamara, pince, istálló, kert. Kötelessége: összes tankötelesek oktatása, összes kántoriak végzése. Augusztus 25-én délelőtt kilenc órakor próbaéneklés magyarul és németül Gregoriánban jártas előnyben részesül. Megválasztott szeptember elsején lép hivatalába; veszprémi «Gondviselés»-alapba beiratkozik. Kérvények *augusztus 25-ig* porvai plébániahivatalhoz küldendők Zirczre. 668 1-1

A **bakonyszombathelyi** tanítói állásra pályázat hirdetetik. Jövedelme: a hitközségtől 560 korona havonként fizetve. S m. kemény hasáb tűzifa beszállítva és 392 korona államségély. Lakás, egy nagyobb és kisebb kert. Kötelessége: a mindennapi és ismétlőiskolások oktatása

azoknak vasár- és ünnepnapokon a templomba való fölvétele. Az állásra nők is pályázhatnak. A kérvények *augusztus 20-ig* a magyarszombathelyi plébániahivatalhoz küldendők. Választás aug. 22-én délelőtt 10 órakor. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A megválasztottak kötelessége a veszprémi «Gondviselés»-alaphoz beírni. *Bognár Ernő* esperes-plébános. 676 1-1

A **lábodi** (Somogy m.) róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Az állás jövedelmi tételei: évi 100 korona a hitközségtől, 900 korona államszegély, havi előleges részletekben, két szobás lakás, konyha és élekkamra. Faszűkelet címén a hitközségtől ev. 40 korona. Az osztálytanító kötelessége az iskolaszék által megjelölt osztályokat vezetni, a gyermekeket az asszisztenteire elkísérni és rájuk felügyelni. Csak férfiak pályázhatnak. A megválasztott köteles a kántoriakban is segídeni. Személyes megjelenés kívánatik. A pályázat határideje *folyó hó 20-ika*. *P. Makovinyi Bernardin*, plébános-helyettes, iskolaszéki elnök. 692 1-1

Badacsonytomaji kántortanítói állásra *szept. 1-re* pályázatot hirdetnek. Jövedelme díjlevel szerint: emeletes lakásban, előszoba, két nagy szoba, konyha, kamara, pince, istálló, öllak. Egy hold föld, a rétnek vasuti kárta ántása fejében évi 180 kor. Díjlevel szerint: párber pénzértéke 600 kor. Borkollekta pénzértéke 240 korona. Tandíj körülbelül 400 korona. Egyházi segély 47 kor. Másé stóla lélekpénz körülbelül 80 korona 3 öl hasáb tüzifa. Kötelessége a számára kijelölt osztályt vezetni, az ismétlődőket felváltva tanítani, a sekrestyében naponkint segídeni, a «Gondviselés» című nyugdíjintézetbe beírni. A kérvények *augusztus 28-ra* beérkezendők. Állás *szept. 15-én* elfoglalandó. *Horváth József* plébános. 694 1-1

A zirczi apátság pályázatot hirdet az újonszervezett zirczi kántori állásra. Jövedelme: készpénzben 1660 kor.; 28 m² hasábfu, pénzértéke 224 korona; stóla évenként átlag 120 korona; ötödéves korpótlék a 100 korona mely 600 koronáig emelkedhetik. Háromszobás lakás a szükséges mellékhelyiségekkel és kert. Tartozik magát a magántisztviselők nyugdíjintézetében 2000 koronáig biztosítani. Kötelessége az összes kántori teendőket az apátsági templomban és a temetéseknél teljesíteni; a rendi novendékeket heti egy órában a gregorián énekekben kiképezni, a fiú- és leányiskola felsőbb osztályaiban hetente egy-egy órában az egyházi éneket tanítani, esetleg templomi énekkart szervezni és betanítani. Az állást szeptember 1. kell elfoglalni. A választás napja *augusztus 23.*, melyen a pályázók orgona- és énekpróba végett személyesen megjelenni tartoznak. A kellőleg fölszerelt pályamódványok *Vajda Odón* apát úr ömeltőségnek címezve *augusztus 20-ig* a zirczi apáti hivatalba küldendők. 672 1-1

A **somogykiliti** róm. kath. elemi iskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdetnek.

Fizetése: államszegélyből 200 korona; a hitközségtől 800 korona; egy butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással. Csak okleveles nőtlen tertiánitók pályázhatnak. Kötelessége: egyik tanteremben tanítani, a tankötelességeket naponkint templomba kísérni, ott rájuk felügyelni szükség esetén a kántort helyettesíteni. Pályázati kérvények *Horváth Pál* plébános címére küldendők. Választás *augusztus 17-én* lesz. Személyes megjelenés okvetlenül szükséges. Utolsó vasutállomás Siófok, honnét Somogykiliti három kilométernyire fekszik. Utiköltség csak a megválasztott tanítónak térítetik meg. 714 1-1

Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. **Balatonhenye** leányegyház róm. kath. kántortanítói állomására *augusztus 25-én* délelőtt 9 órára pályázat hirdetnek. Javadalmazás: államszegély 530 korona, hűveköl természetben, 5 évi átlagban, 470 korona. Részletezett pályázati kiírás a «Veszprémi Hírlap» augusztus 7-iki számában található. Személyesen megjelenők egyenlő részesítés mellett előnyben részesülnek. Megválasztandó tartozik az egyházmegyei «Gondviselés» tanítói nyugdíjintézetbe beírni. Kérvények *augusztus 24-ig Kéri Gyula* esperes-plébánoshoz Szentbékállá, posta Köveska, Zala m., intézendők. 700 1-1

A **nagyberényi** (Somogy m.) osztálytanítói állásra *aug. 16-ra* kitűzött pályázati hirdetés visszavonatik. *Szöllösy Viktor* plébános, iskolaszéki elnök. 711 1-1

Váci egyházmegye.

Pályázat. A Nógrádmegyei Palotához tartozó **Kisbágyon** filiálisban kath. kántortanítóság üresedésben. Járandóság díjlevelben 1200 korona érték. Választás próbaének után *augusztus 21-én* délután. *Szept. 1-én* elfoglalandó. Pályázat küldessék plébániahivatal, Palota. 685 1-1

Zagyvarekásra (Pest m.) 9 havi szorgalmi időre kántorságban jártas, okleveles vagy képezdevégzett segéd-kántortanítót keresek. Fizetése: havi 20 korona, ágynemű, mosás, világításon kívül teljes ellátás. *Boldizsár Pál* kántortanító. 688 1-1

Nagykörösön közs. tanyai tanítói állásra pályázat. Olvasható Hiv. Közlöny *aug. 1.* Franklin-nyomda Budapest. 7061 1-1

Csere. Három tanerős dunántúli róm. kath. iskolánál működő tanítónő cserél trencsénmegyei tanítónővel. Ajánlatok: «F. T. 036. Illava, post. restante». 670 1-1

Kisegítő tanító kerestetik egy vidéki beteges kántortanító mellé. Fizetése havi 60 korona, butorozott szoba fűtéssel és világítással. Ajánlatok *Straub Márton* Budapest 2. címre küldendők. 667 1-1

Orgonahangok 910 énekdallamait megküldöm kívánatra népnél bevezetés esetén. *Molnár József Kunszentmiklós.* 704 1-5

Sürgősen keresek magyar tanítónőket nyelv és zenéi ismeretekkel vagy anélkül is. Gyermekkertésznők minden időben kedvező alkalmazást kaphatnak. *Faragó Franciska* Budapest, Váci-körút 64. sz. II. em.

45 éves nyug. tanító jobb s.-kántori állást keres. Önállóan végez. Cím a kiadóban. 709 1-1

UJDONSÁG!

**Amerikai naplókivonatok,
Utijegyzetek,
Levéltöredékek.**

Írta:

Gróf Vay Péter.

Ára 5 korona.

Megrendelhető
a kiadó Szent-István-Társulatnál.

ÁLLANDÓ MŰKIÁLLÍTÁS.

A Szent-István-Társulat műkereskedésében beszerezhető az elsőrangú hazai és külföldi művészek vallásos tárgyú eredeti festményei és azok reprodukciói jutányos áron és kényelmes havi részletfizetés mellett.

Tessék képesjegyzéket kérni.

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

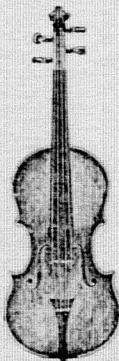
a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenekörök, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.
Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós
és fuvós hangszergyára.

Ajánlja mindenemű saját gyárában készült hangszereit, úgyzinten borskat és hangszere-alkatrészeket: hegedűk, vonóval 8 koronától.

Hangfokozó-gerenda, mely által bármely hegedű, gordonka, bellészet után sokkal jobb, erősebb hangot nyer (biztos siker). 283—II.

Tárogatók 70 koronától.

Harmoniumok 90 koronától.

Pedál-harmoniumok legolcsóbb gyári árban.

Tanérőknek kedvezmény!

Javítások a legművészebb kivitelben. — Árjegyzék kívánatra ingyen bérmentve.

Serétes és vadászfegyverek

eredeti, kitűnően szabályozott és belőit Browningpisztolyok, revolvereket, flobertekeket és karabélyokat csekély havi törlesztésre szállítja

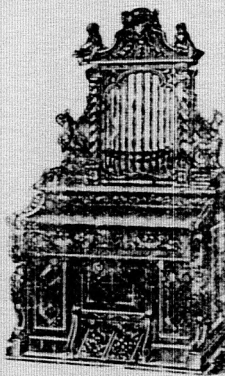

Nowotny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező-u. 21.

Kérjen fegyverárjegyzéket!

41—I.

Elsőrendű légszivó-rendszerű harmoniumok speciális beszerzési forrása a Monarchiában.

Elismert elsőrangú műemkek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képvis.

HÖRL NÁNDOR,

Pozsony, Ventur-u. 24.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt, papság és tanároknak részlettítéssel. Üzletek: Lipse, Szt. Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Vetítőgépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézte kibocsátotta II. számú diapositiv jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a „Szövegkönyveket”. A vállalat paedagógiai irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szövegkönyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítőgép ára 80—100 korona. A diapositívok darabja 1 korona.

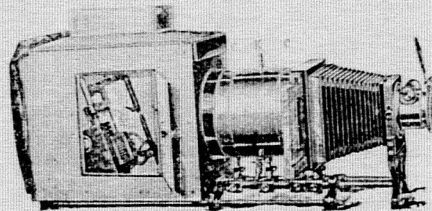
Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lövölde-tér 7. szám

MARX és MÉREI

tudományos műszerek gyára

VI., BULCSÚ-UTCA 7. : : : TELEFON 21—06.

Vetítőgépek, diapositívok, fizikai és egyéb tanítási eszközök.

Felekezeti iskolák teljes felszerelése az új tantervszerint.

Árjegyzékek díjtalanul küldetnek.

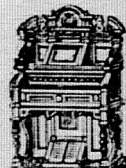
404—4—20.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretűekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig.

Tanérőknek s lelkészeknek különös szaléngedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részlettítéssel engedélyezve.

93